

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 299 (3431) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Churchill és Rooseveltt már néhány napja Kairóban van (?)

Stalin állítólag útban van az értekezletre — Bose bejelentette, hogy rövidesen sor kerül az indiai nemzeti hadseregek Indiába való benyomulására

Zürichből jelentik: (MTI) Lisszabonból jelentik: Ideérkezett utazók szerint Churchill és Roosevelt már néhány napja Kairóban tartózkodik. Stalin uton van a harmas értekezletre. Jelenleg Teheránban tartózkodik. Valószínű, hogy a harmas értekezlet vagy Kairóban, vagy Alexandriában zajlik le.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Bose, az ideiglenes indiai kormány vezetője Sonnanban, újságírók előtt többek között kijelentette, hogy az indiai nemzeti hadsereg egyrésze már megkezdte a támadást India határánál és terv szerint rövidesen sor kerül az Indiába való benyomulásra.

Algiréből jelentik: (B. T.) Az olaszországi ügyekkel foglalkozó tanácsadó bizottság hétfőn ülésezett először.

Párizsból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Toulonban az angolszász légitámadás halálos áldozatainak száma 500 főre emelkedett.

A horvát hadügyminiszter látogatása Hitler főhadiszállásán

Zágrából jelentik: (MTI) A horvát lapok csak hétfőn számoltak be arról, hogy Navratil horvát hadügyminiszter Hitler főhadiszállásán látogatást tett és onnan pénteken tért vissza a horvát fővárosba. Navratil hadügyminiszter november 20-án indult a Hitlerrel, Keitelrel, Himmlerrel és Ribbentropmal folytatott tárgyalásokra. A hivatalos horvát közlemény csak annyit említ meg, hogy a hadügyminiszter Keitel előtt vázolta a horvát hadsereg

szükségeit. Nagy megértéssel fogadták a hadsereg átszervezéséről szóló előterjesztéseit is.

Berlinből jelentik: (B. T.) Németország Kolumbia hadüzenetében a kolumbiai kormánynak az Egyesült Államok iránt megnyilvánult cselekedetét látja. Kolumbia ugyanis gazdasági téren teljesen az Egyesült Államoktól függő helyzetben van.

Hull amerikai államtitkár a béke-híresztelésekről

Londonból jelentik: (B. T.) Az Observer óva int annak elképzelésétől, hogy Lengyelország és a Szovjetunió között gyors kibékülés lesz. Az angol kormány rendkívül érdekelt ebben az ügyben. — Eden külügyminiszter iosszasan tárgyal a lengyel menekült miniszterekkel és a lengyel állam elnökével. Általában arra törekszik, hogy mindkét félre kielégítő megoldást találjon.

Zürichből jelentik: (MTI) Washingtonból jelentik: Hull államtitkár hétfőn újságírók előtt úgy nyilatkozott, hogy a világon jelenleg terjesztett híresztelések

álhíreknek minősítendők. Ezeket a híreket valószínűen azért dobják be a köz tudatba, hogy a szövetségesek körében tulságosan vérmes reményeket ébresszenek. Az ilyen túlzott bizakodás alkalmas arra, hogy befolyásolja a szövetségesek háborús erőfeszítését, még pedig hátrányosan. A Vatikánál kezdett tárgyalások kizáróan ezzel függenek össze, hogy a szövetségesek biztosították a Pápát arról, hogy a Vatikánvárost nem bombázzák. A Vatikán bombázására nincsen legcsekélyebb ok sem.

Őszinte hang Angliából

Zürichből jelentik: (MTI) Oxfordból jelentik: Beveridge oxfordi előadássorozatának záróelőadásán az új Angliáról ezeket mondotta:

— Az emberiség hatodik eilensége a háború. Ezt minden valószínűség szerint sikerül leküzdeni. Kevésbé bizonyos azonban szerinte, vajjon le tudjuk-e küzdeni az emberiség hetedik ellenségét, az emberek közötti tulságos egyenlőtlenséget. Ezalatt azt értem, hogy a javakból egyesek kezén tulsok, másoknál viszont tulságosan kevés van. Ha példát akarok mondani, akkor mint angol, elsősorban a mi országunkra utalok. Angliában az

egész magánvagyon mintegy 80 százaléka mindössze az egész lakosság 7 százalékának birtokában van.

Ujabb amerikai cirkálótt sülyesztettek el a japánok a Gilbert-szigetekenél

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A japán tengerészeti légiőrt a Gilbert szigetekenél ismét elsülyesztett egy nagy ellenséges cirkálótt. Egy másikat, valamint egy szállítóhajótt súlyosan megrongáltak — mondja a császári főhadiszállás hadijelentése. — A japán ten-

gerészeti repülők akkor érték el ezt a sikert, amikor november 28-án este megtámadtak egy hajókaravánt Makin sziget öblében. A súlyosan eltalált hajók azonnal kigyulladtak. Japán részről nem volt veszteség.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Gilbert szigetsoporthoz tartozó Tarawan szigeten még mindig igen heves harcok folynak. A japán kormány szóvivője a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy ellenséges részről Makin sziget megszállását jelentették, de Tokióban ezt a hírt még nem erősítették meg

Bougainville környékén a harcok még nem fejeződtek be. A szóvivő annak a felfogásnak adott kifejezést, hogy az ellenség veszteségei az ottani vizeken olyan nagyok voltak, hogy az kétségtelenül kihatással lesz az ellenség Burma ellen tervezett támadásaira. Feltételezhető, hogy a két hadművelet összefüggésben áll egymással. Ellenséges részről nem számítottak arra, hogy ilyen nagy veszteségeket szenvednek Bougainville környékén. A veszteségek következtében ellenséges részen nem bíznak a Burma elleni vállalkozás sikerében sem.

Nagy ellenőrzést hajtott végre a francia rendőrség

Vichyből jelentik: (B. T.) November hó 6-ától 19-éig a rendőrség nagy ellenőrzést hajtott végre. 146 olyan embert vettek őrizetbe, aki merényletet követett el, továbbá 150 kommunistát, illetve királypárti hírvérőt. Ezenkívül 3163 embert közönséges bűncselekmények miatt tartóztattak le.

150 falut pusztított el a törökországi földrengés

Ankara. (MTI.): A török lapok szerint a földrengésnek már több mint 2800 halálos áldozata van. A földrengés több, mint 150 falut és 3000

házat pusztított el. Az elmúlt héten újabb földrengések rázták meg az anatóliai partvidéket. Egy ilyen földrengés 25 másodpercig tartott.

Megkezdődött a felhatalmazási vita a képviselőházban

Az ülés iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg

Budapestről jelentik: A képviselőház keddi ülésén folytatta az 1944. évi állami költségvetéséről szóló javaslat tárgyalását. Az ülés iránt, mivel a felhatalmazási vita ezen a napon kezdődött, pártállásra való tekintet nélkül igen nagy érdeklődés nyilvánult meg.

Felolvasták az állandó összeférhetetlenségi bizottság határozatát Pecsornik Ottó ügyében, amiről megállapították, hogy nem forog fenn összeférhetetlenség.

Napirend szerint következett az 1944. évi állami költségvetéséről szóló javaslat tárgyalása. Az egyes pártok részéről a következő vezérszónokokat jelentették be: Magyar Élet Pártja és Erdélyi Párt: *Laky Dezső, Teleki Béla* gróf. *Don*: *György és Mezey* Lajos. Magyar Megújulás Pártja: vitéz *Imrédy Béla*. Nyilaskeresztes Párt: *Szöllösy Jenő*. Független Kisgazda Párt: *Tildy Zoltán*. Néppárt: *Zichy János* gróf. Kárpátaljaiak: *Bródy András*. Polgári Szabadság Párt: *Apponyi György* gróf. Szociáldemokrata Párt: *Peyer Károly*.

Az elnöki bejelentések után *Ináncsy Pap* Elemér előadó kezdett be-

szélni. Az 1944. évi állami költségvetés megokolását szakaszonként ismertette. Azután rámutatott a megajánlási vita fontosságára. Foglalkozott a javaslatl kapcsolatlanban a bizalom kérdésével. Kiemelte, hogy Apponyi Albert grófnak az volt a meggyőződése, hogy a megajánlás vitájából helyes volna bizalom kérdését nem csinálni. Amíg általában az állam nincsen közigazgatás nélkül, úgy a korszerű állam nem lehet meg költségvetés nélkül. A költségvetés az állami háztartás folytonosságának szempontjából nélkülözhetetlen. Fontos, hogy a közigazgatás ne akadjon meg. Ha ennek fontosságát átérzi a ház, akkor nem szabad nekünk magyaroknak, a mai időkben egymással szemben bizalmatlanoknak lennünk. Kérte a házat, hogy pártpolitika nélkül, a magyar hivatástudat átérzésével és életkérdéseivel szem előtt tartásával, teljesítse történelmi hivatását. Végül a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadásra ajánlotta.

A megajánlási vita első vezérszónoka vitéz *Imrédy Béla* volt.

A kétnapos tanácskozás biztosítja, hogy Nagyvárad művészeti és tudományos élete nagy lendületet vesz

Vitéz Haász Aladár miniszteri osztályfőnök nyilatkozata a nagyváradai kérdésekről

Nagyvárad, nov. 30. November hó 29-én és 30-án Nagyváradon ülésezett a kultuszminisztérium Művészeti és Tudománypolitikai Bizottsága. A bizottságot Szinyei Merse Jenő valóság- és közoktatásügyi miniszter Soós István polgármester felkérésére küldte ki Nagyváradra, hogy a helyszínen tárgyalja le azokat a kérdéseket, amelyek Nagyvárad művészeti és tudományos életével kapcsolatosak. A nagyváradai ülés ebben az évben a bizottság negyedik kiszállása volt, előzőleg Győrben, Kassán és Szegeden tartott ülést.

A bizottság november hó 28-án délelőtt érkezett Nagyváradra, dr. vitéz Haász Aladár min. osztályfőnök vezetésével. Vasárnap délután a minisztérium kiküldöttjei Soós István polgármester társaságában megtekintették a várost, a felállítandó szobrok helyét, a székesegyházat, a várat, a műemléki jellegű épületeket és este megüzték a Szigligeti Színház előadását.

A vasárnap délután lefolyt helyszíni szemle alapján a bizottság hétfőn és kedden három ülésen foglalkozott dr. vitéz Haász Aladár elnökletével a város művészeti és tudományos kérdéseivel.

Résztvett az ülésen Nagyvárad városa részéről Hlatky Endre főispán, dr. Soós István polgármester, Hergár Viktor műszaki tanácsos, dr. Dalló Gyula kultúratanácsos és dr. Medvigy Ferenc felsőházi tag. A minisztérium részéről megjelent: Romhányi Gyula múzeumi ör. aki a bizottság előadói tisztét látta el, Szentpétery Imre miniszteri titkár, Asztalos Miklós múzeumi könyvtárnok. Az iparügyi minisztériumot Majorossy Gyula min. tanácsos, a Műemlékek Országos Bizottságát Genthon István egyetemi tanár, a Közgazdaságtudományok Országos Főfelügyelőségét Vargha László, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanácsot Antal Károly szobrászművész és Weichinger Károly műépítész képviselte. A színházi kérdések tárgyalásánál jelen volt dr. Ciffra András, a Színművészeti és Filmművészeti Kamara miniszteri biztos. Megjelent az egyik ülésen dr. vitéz Terházy Miklós min. osztályfőnök, a nagyváradai rom. kat. püspökség miniszteri biztos. Egy-egy ülésen résztvett, mint meghívott Némethy Gyula prelátus, kanonok és Putnik Bálint ezüztárgyész.

A Bizottság részletesen foglalkozott a város zenéi életével, a városban felállítandó szobrok kérdésével, a város képzőművészeti problémáival, irodalmi életével, a város műemlékeivel, elsősorban a nagyon nagy történelmi értéket jelentő várral, a szükségesnek látszó régészeti ásásokkal, a színház időszerű kérdéseivel, a művésztelep, a képzőművészeti kiállító csarnok létesítésével, a zeneiskola fejlesztésével, a város tudományos feladataival, főleg a múzeum, könyvtár és kulturházzal kapcsolatos feladatokkal.

Munkatársunk megkérdezte dr. vitéz Haász Aladár min. osztályfőnököt, aki a bizottság üléseinek eredményéről az alábbiakat mondotta:

— Örömmel látjuk a nagyváradai művészeti és tudományos élet nagy lendületét, amelynek fő oka az a tény, hogy a nagyváradai művészeti és tudományos élet nagy lendületet vesz.

sába. Már a helyszíni szemlén megállapítottuk, hogy a város művészeti és műemléki kérdéseinek megoldása nem ütközik leküzdhetetlen akadályokba, s hogy Nagyváradon az alkalmasságokra gazdag lehetőségek nyílnak.

— Különösen fontos a város műemléki megőrzése, ami annál könnyebb, mert a vár már 1913 óta védett műemlékké nyilvánított. A vár az ország páratlan jelentőségű történelmi emléke, amelynek méltó megőrzése nemzeti feladat.

— A Bizottság örömmel tapasztalta, hogy Nagyvárad városa a legnagyobb megértéssel támogatja a tudományos és művészeti kérdések megoldását. Bizonyos vagyok benne, hogy a tárgyalások folyamán leszegzett alapelvek nyomán, igen rövid időn belül sikerül megoldani a letárgyalt kérdéseket s ennek folytán Nagyvárad mielőbb elfoglalja művészeti és tudományos téren is azt a pozíciót, amely történelmi múltja és mai lendületes fejlődés alapján megilletné.

— Hiszem, hogy a felállítandó szobrok nagymértékben hozzájárulnak majd a város művészi arculatának kialakításához. A város irodalmi, művészeti élete a legutóbbi hónapokban igen becses lendületet vett s a város és a kultuskormányzat, a maga részéről mindent megtesz a szép ígéretű kezdet támogatására.

— Örömmel tapasztaltuk, hogy a város közönösége megérti a magyar színészet támogatásának szükségességét s a kitűnő Putnik féle társulat előadásai teliházak előtt folynak le. A város szép áldozatot hozott színháza korszerűsítése terén s ezt a jövőben tervszerűen is folytatja.

— Nagyon fontosnak tartotta a bizottság, hogy a nagyváradai múzeum olyan keretben és formában állítsa a közművelődés szolgálatába, amely a belső értékének és a mai kor műzeális követelményeinek megfelel. Azért támogatja a Bizottság a Közgazdaságtudományok Országos Főfelügyelőségének azt a kezdeményezését, hogy a múzeum városi kezelésbe vétessék.

— Szükségeseznek látszik a kulturpalota kérdésének mielőbbi megoldása, amelyet kapcsolatba lehet hozni a zeneiskola, könyvtár, múzeum stb. égető helyhiányával. A kulturpalota helyének a múzeum mai telke felelné meg.

— A kétnapos tanácskozás, amely végig a legnagyobb egyetértés szellemében folyt le, biztosítja, hogy jövőben Nagyvárad művészeti és tudományos élete nagy lendületet vesz. Most már kölesönösen tisztába jöttünk a feladatokkal és a lehetőségekkel, ami lehetővé teszi az összes kérdések sima, gyors és eredményes megoldását.

— Sok szép eredményt várunk a filharmoniai zenekar működésétől s az utóbbi időkben örömdalosan újabb lendületet vett Szigligeti Társaság munkásságától.

— Minden tanácskozásunk eredménytelen lett volna azonban, ha nem állt volna mögöttünk Nagyvárad közönöségének országsszerte ismert kulturális igénye és a város érdemes vezetőségének megértése és áldozatkészsége.

Csütörtökön délelőtt temetik Harsányi Zsoltot,

a magyar irodalom és a színházi világ nagy halotját

Harsányi Zsolt, a kitűnő író, a Víg-színház igazgatója, hétfőn délelőtt tíz órakor a Fásor-szatóriumban meghalt. Harsányi Zsoltot reggel hét órakor takarítónője íróasztalára borulva, eszméletlenül találta. A takarítónő azonnal értesítette az író testvérhűgát, Harsányi Grétét. Az íróat azonnal a Fásor-szatóriumba szállították, ahol — anélkül, hogy eszmélelt volna — délelőtt tíz óra után néhány perccel elhunyt.

Néhány nappal ezelőtt jelent meg Harsányi Zsolt „Hajnal cigarettá” című elbeszélés-gyűjteménye. Az író évek óta rendszeresen átdolgozta az éjszakát és a farszortó éjszakai munka után csak a kora hajnali órákban tért nyugovóra. Ezt a hajnali hangulatot írja meg elbeszélésében, a gondolatoikat, az utolsó cigarettá elszálló két füstjében...

Harsányi Zsolt íróasztalán a ködös hétfői hajnalon is bizonyára cigarettacsukákkal volt tele a hamutálca — az elszívott utolsó hajnali cigarettá után esaklott feje arra az íróasztalra, ahonnan gyönyörűen rajzolt, apró betűkkel írott sűrűsoros kézíratai indultak a nyomdába, a közönséghez.

Harsányi Zsolt röviddel ezelőtt ve-

sítette el édesanyját, akit mindenkinél jobban szeretett s akivel az anyá és a fiú legmeghatottabb, legmeghittebb barátságban élt. Zsoltot rendkívüli módon megviselte édesanyja halála, s barátai azóta szinte állandó borongást figyelhettek meg az író homlokán.

Kisharsányi, villányi és sárospataki Harsányi Zsolt 1887-ben született Korompán, Szepes megyében. Szülőföldjén számos vídám és lírai elbeszélésben örökölte meg; legutóbb is kedves korompai emlékeit elevenítette fel abban a déli lapban, amelynek haláláig állandó cikkírója volt. Harsányi Zsolt a sárospataki kollégiumban végezte tanulmányait. Irodalmi pályáját kolozsvári egyetemi hallgató korában kezdte, mint színházi kritikuskus.

Harsányi Zsolt színpadi sikerei közül legemlékezetesebb két Mikszáth-dramatizálást: „A vén gazember” és „A Noszty fiú esete”. Önálló színpadi művei közül „A bolond Ásvayné” aratta a legnagyobb sikert Bajor Gizi főszereplésével. Harsányi Zsolt hosszabb ideig elnöke volt a Magyar Színpadi Szerzők Egyesületének is. Tagja volt a Kisfaludy-társaságnak és a Petőfi-társaságnak.

Harsányi Zsolt a Víg-színház igaz-

gatói székét néhány évvel ezelőtt foglalta el. A Színigazgatók Szövetsége is őt választotta elnöké.

A színházi világban őszinte megdöbbenést keltett a kitűnő magyar író és színigazgató váratlan halála. Temetése csütörtökön délelőtt 11 órakor lesz a Farkasréti-temetőben.

A bályoki uradalom adásvételi szerződésének érvénytelenítési ügyét tárgyalja a nagyváradai Tabla

Nagyvárad, november 30. Igen érdekes fellebbezési ügy tárgyalását kezdte meg a nagyváradai ítélőtábla. A per előzményei közismertek Nagyváradon. 1921 táján a bályoki Károlyi ősi családi birtokot, a mintegy 4800 holdas gyönyörűen berendezett mintagazdaságot élő és holt felszereléssel együtt hétmillió leíért megvásárolta Pinkász M. József regáti bankár. Szakértői vélemény szerint abban az időben 90 millió leít ért a birtok.

A felszabadulás után amint erre alkalom nyílt, gróf Károlyi Imre jogtanácsosa, dr. Ulein Ferenc ügyvéd útján szerződést hatálytalanító kérelmet nyújtott be a nagyváradai törvényszékhez, Pinkász M. József és felesége Ghika Diana hercegnő és Hortopan Vasil ellen. Az elsőfokú bíróság helyt adott a keresetnek és a szerződést hatálytalanította. Az alperesek fellebbeztek az elsőfokú ítélet ellen és új szakértők meghallgatását kérték. A szakértők dr. Okányi Lajos erdészeti főtanácsos, Juba Márton gépészmérnök és Pintér István építész-mérnök voltak; akik alapos szakértői véleményüket csatolták a perirathoz.

Időközben a pert megindító gróf Károlyi Imre elhunyt, s mint örököse, ifj. vitéz Horthy Miklósné, gróf Károlyi Consuela folytatja tovább a hatálytalanítási pert.

A hétfőn délelőtt felbeszélgetett tárgyalást kedden folytatja a Tabla, ifélethozatalra néhány napon belül kerül sor.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Árpád vezér-úti lakosok, Nagyvárad. Önök panaszkodják, hogy „a vasútállomástól este fél tíz óra tájban induló „H” kocsit vezetője a kitérőnél lévő második megállóban, minden tiltakozás és jogos felháborodás ellenére, egyszerűen kitesékel a végállomásig megfizetett jeggyel bíró utasokat a kocsiból, mert ők bizony visszafordulnak”. A továbbiakban leszögezzük levelükben, hogy „nem fogadjatjuk el indoknak azt, hogy ennek a kocsinak kell visszavinnie a kitérőtől a magával hozott pótkocsit, mert ezt megteheti a végállomástól való visszatértekor is”. — Panaszuk tárgyában nagyobb bizonyosság céljából a városi vasút igazgatóságához fordultunk, ahonnan a következő felvilágosítást kaptuk: A villamosoknak tíz óra előtt be kell vonulniok, amikor a kalauzok munkaidéje is lejár s ezért nem oldható meg, hogy ez az utolsó kocsit a végállomásig menjen. Tulajdonképpen nem is ezt kell utolsó kocsinak tekinteni, hanem azt, amely még a végállomásig megy. A közönség előtt köztudomású ez s legfeljebb arról lehet szó, hogy a kalauzok nyomatókosabban figyelmeztessék az utasokat, hogy ez már a bevonuló kocsit, amely csak azért vesz fel utasokat a kitérőig, mert úgyis elmevő odáig. Még helyesebb volna természetesen külön jelzéssel ellátni a bevonuló kocsikat, a városi vasút tervbe is vette ezt, de erre a mai viszonyok között nem kerülhet sor. Eszerint Önök nem követelhetik, hogy a bevonuló kocsit a végállomásig vigye Önöket, de azt igenis megkívánhatja a közönség, hogy a kalauz a jegy kiadásánál figyelmeztesse az utasokat, hogy nem „utolsó”, hanem „bevonuló” kocsira ültek, amelynek már a rendestől eltérő útvonala van. A városi vasút igazgatóságának erre ismételt ki kell oktatnia a kalauzokat.

Ujabb Aegei-tengeri sziget került német kézre

Gomeli térségében ismét fellángoltak a súlyos harcok Hazaszállították Oroszországból a román csapatokat — Fokozódott a harcok hevessége a Sangro alsó folyásánál

Nagyszabású diplomáciai és politikai kezdeményezés várható a közeljövőben a szövetségesek részéről

Lisszabon. (MTL.) Az Egyesült Államokban makacsul tartja magát az a hír, hogy a szövetségesek a közeljövőben diplomáciai és politikai téren nagyszabású kezdeményezésbe fognak és a várható esemény nagymértékben megrövidíti a háborút.

Stockholm. (Bud. Tud.) Berlinből érkező utasok elmondották, hogy a birodalmi kormány nem szándékszik a minisztériumokat és más kormányhatóságokat Berlinből kitelepíteni.

Zürich. (Bud. Tud.) Ankarába jelentés érkezett, hogy az utolsó három román hadosztályt Oroszországból hazaszállították Romániába.

Berlin. (MTL.) A Német TI jelenti: San Dorin szigetének Badoglio-párti csapatai november 28-ára virradó éjszaka letették a fegyvert a német tengerészeti egységek előtt. San Dorin szigete az Aegei-tengeren fekszik, 31 négyzetkilométer kiterjedésű és 20 ezer lakosa van.

Berlinből jelentik: (MTL.) Az Interinf jelenti: A Sangro alsó folyásánál fokozódott a harci tevékenység. Meghiúsult Montgomerynek az a kísérlete, hogy a Sangro torkolatánál lévő síkságról előretörjön a magas hegység első vonalaiba. A középső Apenninekben az amerikaiaknak két támadó vállalkozásuk omlott össze.

További sikerrel jártak a Neveljtől délnyugatra indított német támadások

Berlin. (MTL.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnoksága közli: A perekopi földszorosban meghiúsultak az ellenségnek erős tüzeres támadásai. A nikopoli hídfőnél és a nagy Dnyeper ívben az ellenség az eddigi súlypontokon nagy erővel támadott azonban csak néhány helyi betörést ért el. Ezeket elrekesztjük. 107 szovjet páncélost kilőttünk. Különösen hevesek voltak a harcok a Kremensugtől délre fekvő betörési térségben. Csapatunk itt visszaverték több ellenséges lövézhadosztály támadásait és egyes helyeken ellentámadásba fogtak. Cserkaszi melletti szakaszokról szintén elkeseredett harcokat jelentenek. Itt egyik támadó vállalkozásuk Kievtől nyugatra eredménnyel járt. November 27-én és 28-án a keleti arcvonal déli szakaszán 72 szovjet repülőgépet lőttünk le. Hat gépünk elütt. Az egész gomeli harci térségben ismét súlyos harcok lángoltak fel. Az elizaposodott terep és a támadó ellenség erős nyomása nagy harci cselekményeket követel csapatainktól, melyek szívós ellenállást tanúsítanak és újból és újból ellenlökéseket intéznek. Míg Szmolenszktől délnyugatra az ellenség helyi támadásait jórészt közelharcban elhárítottuk, Neveljttől délnyugatra megindított támadásaink a nehéz időjárási és terepviszonyok, valamint a makacs ellenséges ellenállás ellenére további helyi sikerekkel jártak.

A délolaszországi arcvonalon az ellenség a keleti szakaszon nagy erővel hatol előre a Sangro völgy északnyugati szegélyén levő állásaink ellen. Az előző napon betört brit harc-

Hitler: Németország ezt a háborút megnyeri a maga számára és Európa számára!

A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának:

A Führer a napokban beszédet intézett a hadsereg, a haditengerészet, a légierő és az SS alakulatok mintegy 20.000 újonnan felvett tisztjeihez.

Kifejtette a németekre kényszerített harc okait, majd rámutatott arra, hogy a brit politika mögött álló zsidó erőknek az a céljuk, hogy a Szovjetunióval szövetségbe a háborút kirombaltásával elsősorban Németországot irtsák ki és így egész Európát a bolsevizmus kezére játsszák. Németország ezt a háborút megnyeri a maga számára és megnyeri Európa számára — mondotta a Führer — mert különben szárazföldünket előzőné a bolsevizmus és elpusztítaná.

Azok, akik a háborút kezdték és ezért felelősek, ma már maguk sem hagynak képtelny abban a tekintetben, hogy végeredményben éppen ez volt a céljuk.

A legutolsó német katonát is át kell, hogy hassa az a tudat, hogy ez az iszonyú harc, amelyet ellenségeink akarnak és amelyért felelősek és amelyet reánk

csoporthoz ellenlökéssel ismét visszavezettük az ellenség nagy veszteségei mellett. Foglyokat ejtettünk. Ellenséges zavaró repülők az elmúlt éjjel elrepültek a birodalom területének nyugati része felett. Néhány repülőgép a november 29-ére virradó éjszaka zavaró támadásokat intézett délkeletangliai célok ellen.

Algírból jelentik: (B. T.) A szövetségesek északafrikai főhadiszállásáról közlik, hogy a harmadik északamerikai gyalogos hadosztály, amely a szicíliai harcokban annakidején résztvett, most az olaszországi harcokban vesz részt.

kényszerítettek, egyáltalán nem végződhet mással, mint német győzelemmel. Anyagilag és szellemileg abban a helyzetben vagyunk, hogy megállhatjuk a helyünket ellenfeleink koalíciójával szemben és éppen ezért érthető is, hogy végül megnyerjük a háborút.

A Führer ezután a történelmi kemény és nehéz időkre emlékeztetve, kifejtette a fiatal tisztek előtt, hogy a győzelem nem kísérte sohasem ingyen a németeket, hanem csak akkor, amikor a német nép egységben és megingathatatlan hitben dolgozott és küzdött az örök Németországért. Mint már annyiszor, a Gondviselés ma sem adja áldozatok nélkül a győzelem gyümölcseit. Minden tisztnek tudatában kell lennie annak, hogy az arcvonalon a kezébe van lefektetve a német nép és birodalom sorsa.

A parancskihirdetés befejezése után Teufel vezértábornagy tett hitet a Führer mellett, ami lelkes visszhangra talált a sokezer ifjú torkából.

Senki sem kívánja vissza a balti államokban Moszkva uralmát

Helsinki. (MTL.) Kurkunas-Scheynius litván diplomata és író szombaton előadást tartott Helsinkiben Litvánia sorsáról az elmúlt esztendőben. Beszélt az orosz bekebelezésről és hangoztatta, hogy arra csak a megszálló hatalom kényszerítése révén kerülhetett sor. A Szovjet kikényszerítette a litván parlamenttől az ismeretes bekebelezési törvény elfogadását. Ezután hozzálátott Litvánia társadalmának kiirtásához. A litván társadalom háromezer tagját meggyilkolták, 38 ezer embert a Szovjet belső területére szállítottak, 12.000-et különböző táborokban zsúfoltak össze.

Sahaun. (Litvánia.) (MTL.) A Német Távirati Iroda jelenti: A litván hívatásrendi szövetség által egybehívott nagyszabású gyűlésen a lakosság tiltakozott Moszkva hatalmi tervei ellen. A szövetség nevében Schilines megnyitóbeszédében hangoztatta, hogy nem szabad közönyösen nézni, hogy miképpen kezelik Moszkvában Litvánia sorsát. A bolsevisták Litvániának oly sok kárt okoztak, hogy Litvániában senki sincs, aki ezeket az idöket még egyszer visszakíváná. Még több szónok csatlakozott az elhangzott fejtegetésekhez és valamennyien határozottan állást foglaltak a bolsevizmus ellen.

Vitaestet tartott az Erdélyi Fiatalok Köre

(Nagyvárad.) Hétfőn este 7 órakor tartották meg kéthetenként szokásos vita-estjüket az Erdélyi Fiatalok.

Ezúttal Faragó Sándor iskolaigazgató tartott előadást a nemzeti kérdésről. A kitünö előadó történelmi alapon fejtette ki álláspontját, majd a kérdéshez dr. Hetey László, Fülöp Kálmán, Kecskés Balázs lelkész és igen sok jelenlévő szólottak hozzá, alaposan megvitatva az előadott ügyet.

Napi hárcammillió cigarettá

A cigarettagyárak napi termelése csillagászati számokat eredményes és ilyen tömeggyártásnál sem fordul elő sohasem, hogy a dobozok vagy csomagok töltésénél hiba történik és a huszas csomagban huszonegy vagy tizenkilenc cigarettá kerül. Ilyen csalhatatlan pontossággal természetesen csak gépek dolgozhatnak s azok közül is csak a legérzékenyebb: az elektromos szem.

A cigarettakészítő gép akkora, mint egy kisebbfajta ház. Szédítő sebességgel dolgozik, szemmel szinte alig lehet követni a munkáját. Sodorja, válogatja, csomagolja, leragasztja és szállítása kész állapotban ontja magából a cigarettákat. Az egész hatalmas gépezetet egy kis Siemens-számláló mozgatja, amely villámgyorsan számlálja a készülő cigarettákat. Naponta hárommillió cigarettá fut rajta keresztül és ha a legcsekélyebb hibát észleli (pl. a cigarettá nincs egyenletesen töltve, vagy simán ragasztva), leállítja az egész gépezetet.

A kis elektromos-szem működése éppolyan egyszerű, mint amilyen szellemes. Minden készülő cigarettá átfut egy hajszálvékony fény sugaron és egy pillanattal törtrészére megszakítja. A fény sugar megragadása kikapcsolja az áramot, az áram kikapcsolódása viszont működésbe hozza a számlálókészüléket. A huszadik kapcsolásnál önműködő kar összemarkolja a cigarettákat és dobozba csomagolja. A másik elektromos-szem a cigaretták minőségét ellenőrzi. Ha a cigarettá nincs eléggé megsodorva, vagy kinyílt a ragasztása, vagyis vastagabb az előírt méretnél, megszakítja a fény sugarat, ezáltal az áramkört és csengőjelzést ad, hogy a felügyelő kiszedhesse a sérült cigarettát. A gyártás minden pontján ilyen önműködő ellenőrök ügyelnek és fényjelzőkkel, vagy csengőjelzéssel figyelmeztetik az üzemvezetőt.

(Isztanbul.) A török minisztertanács határozata értelmében a jövőben fokozottabban fogják ellenőrizni az ország iparvállalatait. Az ellenőrzésre a gazdasági minisztérium kapott megbízást, melynek keretében a célra külön ügyosztályt állítanak fel.

KARÁCSONYI VÁSÁR december 5, 6, 7 és 8-án a Katolikus Körben. — Rendezik a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület és a Szent Monika Közösség.

Hogyan él Berlin, a világ legerősebben bombázott városa?

A világesemények és a hadműveletek helyes megítélése szempontjából egy-egy riport, helyszíni közvetítés többet jelent hasábos fejtegetéseknél. Rendkívül érdekes a Völkischer Beobachter berlini riportja, amely beszámol „a világ legerősebben bombázott városának mai életéről”.

A lángok éjszakáiban a birodalmi főváros fájdalmas új sebeket kapott — írja szó szerint a vezető német lap. — A romboló anyagok és foszfor által már erősen sújtott városrészekben újabb rombolások láthatók és különösen súlyosak a károk a Belvárosban és az északi és keleti negyedekben, de a város többi része is megsérült. A nedves gözzel és esővel kevert füstben és fojtogató légkörben a berliniek fegyelmet mutattak, mert a berliniek tudják, hogy a birodalom más városai is hasonló és súlyosabb szenvedéseket éltek át.

— Aki látta, hogy a szorgalmas berlini a borzalmas éjszakák után — folytatja a német lap — minden közlekedési akadály ellenére munkahelyére sietett és órákig gyalogolt sokszor égő utcákon át, újból megállapíthatja a német ember életakarátát.

— A birodalmi főváros arcképe a háború forradásait viseli magán, — folytatja a német lap. — Néhány negyedben igen súlyosak a károk, de az élet visszatér. Kiszegítő üzletekben biztosították az élelmiszer ellátást. Mindenki segítette a megmaradt értékek megmentésénél és a közlekedési akadályokat a vasutak a közlekedési társaságokkal együtt hamar eltávolították. A leg-súlyosabb szenvedéseket élte át a

kormányzati negyed minisztériumaival és ismert szállodáival.

A National Zeitung is ismerteti a légitámadások által legjobban szenvedő lakosság mindennapi életét. A német lakosság, ez különösen vonatkozik a városi lakosságra, értekeit a német kormány felszólításának megfelelően decentralizálni igyekszik. A butorszállító vállalatok a korlátozott létszámra való tekintettel hat hét, mulva vállalnak

szállításokat. A német polgár éppen ezért lemond a bútorok megmentéséről és a ruházatot, a fehérneműt, a porcellánt és a családi képeket szállítja biztos helyre.

A legtöbb család még békeidőben jól el volt látva bőröndökkel és ezek egyrésze megmaradt a bombázások után is. A hiányokat kartonpapír kofferekkel pótolják, amibe könnyebb holmikot csomagolhatnak.

A 20 milliós erdélyi hitelkeret kihívítását kéri az Erdélyrészi Gazdasági Tanács

Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács folyó hó 23-án Budapesten tartotta munkaközösségi ülését, majd 24-én tanácsulását. A tanácsülésen megjelent Bornemissza Géza iparügyi miniszter is, minisztériumának több vezető tisztviselője kíséretében. Jelen volt ezenkívül a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztériumnak egyik főtisztviselője.

Gróf Béli Kálmán, a Tanács elnöke, meleg szavakkal üdvözölte a minisztert, majd hálás szavakkal köszönte meg a miniszternek Erdély problémái iránti különös érdeklődését és azt a megértő segítséget, melyet már a visszacsatolás óta mint az Ipari Munkaszervező Intézet elnöke, majd az iparügyi tárca vezetésének átvétele óta mint miniszter Erdély iparának fejlesztésénél nyújtott.

A miniszter válaszában hangsú-

lyozta, hogy a jövőben is különös gondot fog fordítani az erdélyi ipari problémákra és a legszelebbkörü támogatásban fogja részesíteni ennek az országrésznek gazdasági életét. Majd elismeréssel nyilatkozott a Tanács munkájáról és kilátásba helyezte, hogy a jövőben személyesen is és tárcája útján is szoros kapcsolatot létesít a Tanáccsal.

A miniszternek és kíséretének jelenlétében fontos megbeszélések voltak különféle erdélyi energia-gazdálkodási és gyáripari problémákról. Ennek során a miniszter ismét tanujelét adta annak, hogy az erdélyi kérdéseket kitűnően ismeri és minden egészséges megmozdulást messzemenőleg pártfogol. A Tanács tagjai jólesően vették ezt tudomásul.

Fontos tárgysorozati pontja volt még az ülésnek a Székely Kongresszus ügye. A Tanács a kongresszus előkészítő munkálatainak újabb szakaszára nézve hozott határozatokat.

Elhatározta továbbá a Tanács, hogy a székelyföldi fahitel-akció keretében nyújtott kölcsönök folyó évi december 31-i lejáratú idejének meghosszabbítását kéri az illetékes kormánytényezőktől.

Foglalkozott a Tanács a 20 millió pengős erdélyi hitelkeret kérdésével is. Elhatározta, hogy a kormánytól egyrészt a keret kihívítását kéri, hogy ez a fontos hitelforrás ezen az úton még közelebb jusson a kisembereknek eddignél is szélesebb rétegeihez.

Hosszan tárgyalta a Tanács az erdélyi mezőgazdaságnak vasárú-ellátási kérdéseit, különös tekintettel a kerékbronz-vasarú és patkóvas hiányra. Elhatározta, hogy lépéseket tesz a kormányzatnál az erdélyi kvóták felemelése érdekében, már csak azért is, mert az egész ország érdekét szolgáló fafuvarozást másképp elősegíteni nem lehet.

A fenti nagyobb jelentőségű kérdések mellett a Tanács számos folyó ügyet is letárgyal.

Kövérházakban és vendéglőkben kéri a "MAGYAR LAPOK"-at.

...micől álmodik a lány...

A harmatosan gyöngéd, széke és művelt úrilánynak három kérője is van. Hol egyik, hol másik lép völegényjelöltté, sőt majdnem-gyűrűs völegényé elő. De az elhatározó pillanatban mindig visszariad a leány: nem tudja, melyiket szeresse melyiket válassza a három egyformán derék, csinos ifjú közül, akiknek társadalmi helyzetében sincs feltűnő különbség. Éjt nappallá téve töpreng a széke tündér, hogy melyik az igazi?

Legújban finom cselszövésrel egyazon próbakövön vizsgáltatta le hódolóit s az eredmény, úgy látszik, nagy lépéssel hozta közelebb a megoldáshoz.

Az első számú jelölttel volt színházban s kijövet nyitvahagyta bundája legfelső gombját a csúf novemberi szélben. A fiatal rajongó szeliden kérte meg:

— Csukja be édes a bundáját, mert meghül.

— Nem csukom.

— De édesem... a maga érdekében beszéllek... Tönkretesz magát ebben a rettentő időben. Gombolja be.

— Nem gombolom.

Az ifjú könyörgésre fogta a dolgot, de a széke tündér megmakacsolta magát nem csukta be a bundát s csakugyan szerzett is egy kis hülést.

— Látja, — mondta másnap mély-séges szomorúsággal, de szemrehányás nélkül a szerelmes gavallér, — most beteggé tette magát.

Alig gyógyult ki a leányzó, a második számú gavallérral ment színházba. Kijövet ismét nyitva hagyta a bunda felső gombját. A fiatalember nem vette észre, de másnap, mikor enyhe hülés mutatkozott a kényes hajadonon s bevallotta, hogy ez bizonyára a nyitvahagyott bunda miatt történt, a szívós völegényjelölt neheztelen támadt rá:

— Mert maga mindig ilyen könnyelmű... Sohase javul meg.

De hamar elmúlt ez a kis rekedtség is s akkor a harmadik hódolóval ment színházba a leány. Eset az eső, fúj a szél, mikor az előcsarnokból kiléptek. S az édes fiatal hölgy ismét nyitvahagyta bundája legfelső gombját. A fiatalember keményen ránézett s parancsoló hangon szól:

— Csukd be azt a bundát.

— Nem csukom.

A fiú erre megragadta a bunda két felső sarkát, istenesen belerázta a leányt s olyan erőllgel gombolta be, hogy a lélekzete majd elakadt.

— A teremtedet, — mondta közben, — majd adok én neked.

Igy végződött a próba. S ahogy az eredményt meséli a lengve hajadon, úgy vesszük észre: az utolsó eljárás tölti el lelkesedéssel, ami lényeges körülmény lesz talán elhatározása kiakadulásátánál. (j. b.)

Kenyérváltójegyek bevitelére az ország területén

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A közellátási miniszter rendeletet adott ki, amelyben további intézkedés meghosszabbítja azt a rendelkezést, amely szerint a bárhol kiadott kenyérváltójegyek az ország területén továbbra is a kenyérsütő üzemekben és a kenyérrúsításra jogosult üzemekben váltható be.

Igy terjeszkedik Amerika Közép-Ázsiában

Miért ürítette ki a Szovjet Sing-Kiang tartományt?

Rendkívül érdekes politikai fejleményekről számol be Közép-Ázsiából a Berliner Börsenzeitung stockholmi tudósítója. A tudósítás beszámol arról, hogy a szovjet az utóbbi másfél év folyamán teljes csendben visszahúzódt az Északnyugat-Kína Sing-Kiang néven ismeretes külső tartományából, azaz egy olyan területre, melyet hosszú időn át érdekerületének tartott és állandóan ellenőrzött. A tartomány kiürítéséről Moszkva és Csangkai között 1942 márciusa óta folytak a tárgyalások. Sing-Kiang, vagy Kelet-Turkesztán 2,7 millió négyzetkilométeren terül el, lakosságának száma szakértői becslések szerint megközelíti a négy és fél milliót. Fővárosában, Urumcsiban a szovjet évek munkájával számottevő ipart épített ki. Csungking-Kinának a tárgyalásokkal nyilvánvalóan az volt a célja, hogy a japánoktól mindinkább nyugat felé visszaszorított lakossága számára új letelepülési lehetőségeket biztosítson.

Minthogy azonban a szovjet a kiürítés folyamán arról a területről minden gépet elszállított, a kínai bevándorlók egyelőre kénytelenek lesznek kizárólag mezőgazdasággal foglalkozni. A fejleményeket még érdekesebb megvilágításba helyezi, hogy az amerikaiak ez év márciusában Urumcsiban konzulátust állítottak fel, melyet szeptemberben nyomon követett az angol konzulátus megszervezése is.

Az északamerikai érdeklődés elsősorban nyilván a keletturkesztáni olajelőfordulásoknak szól. Ezeknek az olajmezőknek termelését máris 80 millió gallonra becsülik. A japánok egyébként már hónapokkal ezelőtt szintén rámutattak arra, hogy az amerikaiak Sing-Kiangban feltűnően élénk tevékenységet fejtenek ki és hogy főképpen a légitforgalom kiépítésén fáradoznak.

Sing-Kiang és Kansu tartományok területén az amerikaiak állítólag már 17 repülőteret létesítettek. (MN.)

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter nagy beszéde a képviselőházban

Befejeződött az 1944. évi költségvetés általános vitája

Budapestről jelentik: (MTI) A képviselőház hétfő délutáni ülésén, a pénzügyi tárca költségvetésének vitája során gróf Bethlen László (Erd. Párt.) a köztisztviselők és a fixfizetéses alkalmazottak helyzetét tette szóvá. A továbbiakban rámutatott a kishitelek problémájára. A költségvetést nem fogadta el. Vitéz Martsekényi Imre (MEP) elfogadja a költségvetést és megállapítja, hogy a felesleges pénzkiszárlásokat le kell főlni. A pénz értéke nem romlott, csupán háborús pszichózis van, olyan betegség, amely egyes embereken erőt vesz.

Gróf Esterházy Móric (Néppárt) a progresszivitás elvének nagyobb fokú érvényesítését tartja szükségesnek az adózásnál. Balás Károly (MEP) a fekete piac ellen kért szigorúbb intézkedéseket. A költségvetést elfogadta. — Csóor Lajos a vasúti kedvezmények megszüntetését kérte. A költségvetést nem fogadta el.

Meskó Zoltán beszédében újszólóan kizárólag családvédelmi kérdésekkel foglalkozott. Haladványos adókedvezményeket kért a sokgyermekes családok számára. — Ilosvsky János köszönetet mondott a pénzügyminiszternek azért, hogy a mai nehéz körülmények között távol tartotta az országot az inflációtól.

Törs Tibor alelnök a vitát bezárta és bejelentette, hogy a pénzügyminiszter kíván szólni. Amikor a pénzügyminiszter szólamra emelkedett, a padsorok benépesedtek és pártkülönbség nélkül mindenki élénk érdeklődéssel várta a pénzügyminiszter megnyilatkozását. A kormánytagjai közül ott volt Kállay Miklós miniszterelnök, Csatai Lajos honvédelmi miniszter, báró Bánffy Dániel földművelésügyi, Szinyei Merse Jenő vállas- és közoktatásügyi és vitéz Lukács Béla tárcanélküli miniszter, valamint igen sokan az államtitkárok közül.

Különbségek az elmúlt és a mai világháborús helyzetünk között

A miniszter beszéde elején hangoztatta a pénzügyi politika alapelveit, azokat az intézkedéseket, amelyekkel ezeknek az alapelveknek a keresztülvitelét biztosítani kívánja a jövőben, valamint ennek a politikának a változatlanosságát. A miniszter kijelentette, hogy ezekkel már részletesebben foglalkozott expozéjában és most az elhangzott felszólalásokra kíván válaszolni.

Több képviselő foglalkozott azzal a párhuzammal, amely gazdasági és pénzügyi életünkben az elmúlt világháború és a jelenlegi világháború helyzete között fennáll. Az első világháborúba az ország és minden egyes egyén bizonyos mértékű tartalékkal tudott belemenni, amikor a világháború kitért. A középosztály többekévé megfelelő felkészültséggel és tartalékkal rendelkezett az egész országban, ellentétben a mai helyzettel.

Az 1939 őszén kitért világháborút tartalék nélkül kezdtük meg. A második nagy különbség, hogy

az első világháború alatt a civil életet újszólóan egyszerre lezártuk, ma pedig a háború kellős közepén a felépítés korszakában vagyunk, ma a polgári életet általában tovább akarjuk vinni, mintha nem lenne háború és talán ebből ered millió nehézségünk, azok a nehézségek, amelyeket a lakosság nem érez át kellőképpen, hogy háborúban állunk és nem vonja le ebből a megfelelő konzekvenciákat.

A harmadik és a legmélyebben járó különösen gazdasági és pénzügyi politikai szempontból az a különbség, amely a két háború között fennáll, hogy ezt a nemzedéket, amely akkor belenőtt a világháborúba, úgy érte a

háború, hogy fogalma sem volt arról, mi is a háború, míg tulajdonképpen mostani nemzedék nagyjából ugyanaz, amely a múlt világháborút végig élte. Ennek megvanak a maga lelki kihatásai. Ez szakadatlan összehasonlításokra vezet.

Mindenki azt nézi, mi volt az első világháború harmadik és negyedik esztendejében.

A leglényegesebb összehasonlítást, hogy ma a rend és a nyugalom nagyobb, mint akkor volt, ezt valóban elfelejtik és azok az ország ellenségei, akik ezen a helyzeten változtatni akarnak és minden áron fel akarják idézni azt a helyzetet, amely 1918-ban állott elő.

Búzakötvények

A pénzügyminiszter beszéde további során a deficit kérdésével foglalkozott. Deficit van, ez természetes és nem lehet másként, mert nincsen Európában egyetlen egy állam sem, amely ezeket az időket deficit nélkül tudná átvészélni.

Természetes, hogy nálunk is van deficit és természetes az is, hogy ezt belső kölcsönökkel kell fedezni.

A rosszlelkű hadikölcsön ma is kísért, hiába valorizáltunk. Eppen ezért igyekszem valami újszerűt találni, valami olyan kötvényt, amely a kötvénykibocsátások terén teljesen újszerű és mégis nagyon familiáris. Így jutottam

a búzakötvény gondolatára. Arról van szó, hogy kötvényt adunk a közönség körébe, amelynek következtében könnyebb lesz az elszámolás. Eppen ezért igyekszem olyan címleteket kreálni, amely a magyar gazdának lehetőséget ad ahhoz, hogy

búzában kalkuláljon, ami megkönnyíti a kalkulációt.

A pénzügyminiszter a továbbiakban a zálogleveles kölcsönök kifizetéséről szolt. Ma már ott tartunk, hogy csakugyan lehetővé lehet tenni a zálogleveles kölcsönök kifizetését, ha ugyanakkor zálogleveleket is vonunk ki a forgalomból. Súlyt helyez arra, hogy

a külföldi hitelező lássa, hogy mi kötelezettségeinknek zavartalanul és rendben eleget tudunk tenni és megtartjuk adott szavunkat.

Kisorsolhatunk tehát több záloglevelet, amit meg is kívánunk tenni. Vigyázni kell arra, hogy a kisemberek részéről könnyű visszafizetést tegyünk lehetővé.

A hitelpolitikai vonalon maradván, a pénzügyminiszter hangoztatta, hogy a kisembereknek a hitelnyerés lehetőségét elő kell mozdítani.

Általában megjavult az adómorál

Az adókérdésekre áttérve, a pénzügyminiszter a legutóbbi hozzájárulás meghosszabbításaként a háborús költségvetésről emlékezett meg is. A hozzájárulást nagyjából már be is fizették, úgyhogy arra gondol, hogy ezt az adót meg kell hosszabbítani, mert

csodálkozásra adhatna alkalmat, hogy a pénzügyminiszter a háború tartama alatt megszüntet egy adó nemet.

A pénzügyminiszter ezután örömmel állapította meg, hogy az egyszerűsítés, amelyet az egységes állami pótdobban bevezettek teljes egészében bevált.

Beszéde további során az adómorál kérdését érintette és hangoztatta, hogy az megjavult, nem mindenkinél de nagyjából. A hadirokkantak adózásáról szólva hangoztatta, hogy sürgetően intézkedni fog, hogy ezen a téren a szociális szempontok haladéktalanul érvényesüljenek. Az alkalmazotti kereseti adóalapok, illetve jó-

vedelmi adóalapok 1000 és 3600 pengőben megállapított alsó határát nem tudta megváltoztatni, mert az adómenes létminimumot az egész világon leszállították. A háború alatt az adóztatásnak minél szélesebb alapokra kell helyeződnie.

Részletesen beszélt a miniszter a szeszgyedárúság kérdéséről és megállapította, hogy az egyedárúság bevételei rendkívül mértékben növekedtek.

A cukorrépa termelők részéről elhangzott panaszokra válaszolva azt hangoztatta, hogy a kisemberek érdekében mindent meg fog tenni.

Hálás az ország az adófizetőknek

A beruházások kérdéséről beszélve a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott a lakosság magatartásáról amely a nagy adóterheket zokszó nélkül viseli.

ezért az egész ország hálas az adófizetőknek.

A továbbiakban a legnagyobb elismerés hangján beszélt a pénzügyigazgatás tisztviselői karáról és hangoztatta, hogy igen nagy lépés volt a köztisztviselői kérdés terén a családi pótlékok felemelése. A nyugdíjkérdés elég nehéz kérdés. Itt vigyázni

kell a családi életkor általánosságban megköszönhető, tehát megfontolás tárgyává kell tenni, hogy lehet-e idejekorán fiatalon nyugdíjba menni, életerős és munkakerős emberek, amikor ezeknek a szakértelmét is nehezen nélkülözik.

A pénzügyminiszter beszéde befejező részében hangoztatta, hogy nagyon örül annak, hogy a kormány elhatározta, hogy

ellentétben az 1914—18-as világháború gyakorlatával, ezalkalommal a háború ellenére rendes költségvetést terjesztett a ház elé.

A pénzügyminiszter ezután annak a véleményének adott kifejezést, hogy helytelen az, ha minden kérdés megoldását egyedül és kizárólag az államtól és a kincstártól várják.

Magánkezdeményezésre vagy társadalmi összefogásra is szükség van.

A pénzügyminiszter ezután örömeinek adott kifejezést afelett, hogy az idei költségvetési vita rendkívül magas színvonalú volt. Ez pedig azért volt igen fontos — fejezte be beszédét a miniszter — mert valamennyien egy gondolatban fogtunk össze, még pedig abban, hogy biztosítsuk ennek a nemzetnek azokat a jogokat, amelyek ezeréves küzdelmünk, alapján, — amelyet az európai kultúra és kereszténység érdekében kifejtettünk — megillet.

A pénzügyminiszter beszéde után Kállay Miklós miniszterelnök benyújtotta az 1944. évi hivatalos statisztikai munkatervet, amelyet kiadtak az illetékes bizottságoknak.

Az elnök ezután a pénzügyi tárca költségvetését szavazásra bocsátotta és a Ház a tárca költségvetését Kabók Lajos három határozati javaslatának elvetésével elfogadta.

A Baross Szövetség felhívása

a fűszer-, vegyes-, csemege-, élelmiszer- és kizárólagos cukorka-kereskedő szakosztály elnökségéhez, valamint a szakosztály tagjaihoz.

Ezúton hívjuk fel az összes érdekelt fenti szakosztályi tagjainkat, hogy f. é. december hó 1-én, szombán pontosan este negyed 8 órakor kezdődő szakosztály-nagygyűlésen saját érdekükben teljes létszámban megjelenni szíveskedjenek.

A Baross Szövetség vezetősége, valamint a szakosztály elnöksége ezen a nagygyűlésen kívánja végérvényesen lefárgálni és érdemben elintézni a karácsonyi ugynevezett szaloncukorigénylését, illetőleg elosztását. A közlő karácsonyi időre való tekintettel ezen elosztási intézkedés már további halasztást nem tűr. Tehát minden érdekelt fél, illetőleg szakosztálytagunk feltétlen szíves megjelenését kérjük, mert utólagos sérelmeket, ezen ügyvel kapcsolatos panaszokat, igényléseket semmi körülmények között nem állhat módunkban korrigálni és eliminálni. Egyéb, jövőre vonatkozó igen fontos tárgyalások közlendőink is lesznek az összes szakosztály tagjainkhoz, mincképpen tudomásul vétele minden egyes tagunkra vonatkozólag jövőre kiható direktívákat, utasításokat s okulásokat foglal magában.

Megfontolás, mihez tartás és tudomásulvétel végett közlöm az igen tisztelt Baross tagjainkkal a fentieket. A helyi Baross Szövetség elnöksége megbízásából: Garamvölgyi Dénes főtitkár.

Prima kivitelű arany és króm svájci órák

ÁCS TIBOR

Nagy választékban valódi- és hamis ékszerek.

Nagyvárad, Széchyenyi tér 6. szám.

Alkalmi és ünnepi ajándéktárgyak! Ékszer- és órajavitások!

Ülő Karácsonyi ajándékvásár!

A Baross Szövetség a Ház előtt

A Képviselőház az elmúlt héten tárgyalta a kereskedelmi tarcát. A vita során a Baross Szövetségről többször is megemlékeztek a szónokok. Legelsősorban Angyal László, a tárca költségvetési előadója méltatta a Baross Szövetség munkáját:

Meg kell hajtani az elismerés zászlaját — mondotta — a Baross Szövetség immár közel negyedszázados és értékes munkája előtt. A vetés most érik be és a Baross tábor a tisztességes munka, megnyugtató érzésével tekinthet végig dolgozóinak hasznos és egykor még hasznosabb munkáján.

Rapcsányi László az érdekképviselet megalkotásával kapcsolatban szövegezte a Baross Szövetségről: „Tárgyilagosan meg kell állapítani, hogy különösen a két zsidó törvény végrehajtásával kapcsolatban a Baross Szövetségnek elévülhetetlen érdemei vannak. (Közbeiktatások: Ugy van! Ugy van!) Kétségtelenül ez a szövetség volt az, amely a maga hozzáértésével, szakszerűségével és legjobb szándékával — eljutva a legelgúgottabb helyekre is — igyekezett a törvény szellemét átvenni a gyakorlatba. Láttuk, hogy a Baross Szövetség fejlődik, erősödik és ha vannak ott kisebb-nagyobb zökkenők, azok nem elháríthatatlan akadályok. A Baross Szövetség hűségesen végezte a maga célkitűzéseit a nemzet szolgálatában. A Baross Szövetség nemcsak mint érdekképviseleti szerv teljesíti pontosan a maga hivatását, hanem az IPOK-kal, az Ipar- és Kereskedelmi Minisztériummal a legteljesebb harmoniával dolgozik, sőt pl. a Baross Szövetség egyik alosztálya, a dohánytözsde, a kistrafikosok alosztálya, magának a pénzügyminiszternek a megbízásából szinte állami funkciót végez a különféle adminisztrációs teendők ellátásában. Ezután a Baross Szövetség revíziójával foglalkozott.

Dovszky János köszönetet mondott az előadónak és Rapcsányi Lászlónak, a Baross Szövetséggel kapcsolatos elismerő szavaiért, majd hangzott, hogy oly nyilatkozatok megtételére, mint amint a Baross Szövetség kérdése is, elsősorban az Helyettes miniszter, tehát a kereskedelmi miniszter hivatott. Visszatérvén a szövetség multbani munkájára, majd hangzott, hogy a Baross Szövetség a 24 év alatt rettentő nehéz körülmények között végezte munkáját. Nem állott mögötte a keresztény alapon álló országgyűlés, éppen ezért néhez körülmények között indította meg a keresztény gazdasági átállítási munkáját. Addig ez a tábor nem fog nyugodni, amíg az ipar és kereskedelem teljes egészében a keresztény kezekbe nem kerül. Arról, hogy a Baross Szövetség számára milyen munkaköltségek nyílnak majd a jövőben és milyen keretek között, az apróprációs vita során szól majd.

Zsindely Ferenc kereskedelmi miniszter a vita szónokainak válaszul, szövegezte a Baross Szövetség kérdéséről is.

Zsindely Ferenc: A Baross Szövetség érdemei letagadhatatlan

A Baross Szövetség a magyar társadalomnak a keresztény gazdasági élet teremtése és az érdeklődés felkeltése terén határozottan nagy érdemeket szerzett. Ez letagadhatatlan. (Ugy van! a jobboldalon) Letagadhatatlan azt, hogy a Baross Szövetség előkészítő munkájával eljutottunk oda, hogy keresztény kereskedelmi érdeklődés felállításáról beszélhetünk. Ez az előkészítés megtörtént és

akkor az az alternatíva állott hivatal elődök előtt, akinek felfogását ebben a tekintetben teljes mértékben a magaméva teszem, hogy vagy a Baross Szövetségből csinál egy érdekképviseletet és ebben életre kell hívnia egy szervet, amely azt a munkát, amelyet a Baross Szövetség eddig társadalmi téren végzett s mely munkára a jövőben is szükség lesz, ezután is folytatja, szóval két új dolgot csinál, vagy pedig a Baross Szövetséget meghagyja abban a munkakörben, amelyben eddig dolgozott és amelyben ezután is dolgoznia kell a jövőben és csinál egy érdekképviseletet.

A Baross Szövetséget, így ahogyan

Balázs G. Árpád képkiállítás

Ötvennégy képet állított ki Balázs G. Árpád festőművész az *Ujságíró* Otthon könyvtártermében. Eleven szellemű, lobogó temperamentumú, gyors és biztos kezű, igen tehetséges ember munkái. Csupa mozgás, erő, jellegzetesség és ihletett elmélyültség minden képe. Szinte mozgásba hozták a falakat, amelyeken igénytelen keretkezéssel függenek vagy valósággal rést ütnek rajtuk és világokat tárnak fel. A hangulat csaknem szenvedélyes indulatában élő tájak, sorsukat meghatározó változathatatlansággal viselő emberek, karakterfejek, amelyeken bensőség vibrál és gondolat viszi körülöttük áramlásba a levegőt, egyéni látással, a rajztudás és a festőiesség harmóniájában jelennek meg az üdítően változatos tárgyú sorozatok. Minden kép előtt hosszan el lehet merengeni és nem tudja a néző, hogy a tárgy érdekességét, a játékos könyvedséget, a színek összehatását vagy a belső tartalmat méltányolja-e jobban.

Gyakorlati Balázs G. Árpád képei között a jugoszláv népeletről vett tárgyak, mert a művész hosszú időt töltött ezen a vidéken. De a néprajzi elem alárendelt szerepet játszik itt a festőiesség uralkodó törekvéseivel szemben. Belgrádi városrész, Úszkíbi külváros, Macedon nő, Szerajevói híd, Törökök és más hasonló témájú munkái általános érvényű jellegzetességükkel és művészi megjelenítésükkel

van, érdekképviseletté azért sem lehetett már tenni, mert kb. 15.000 kereskedő és 17.000 iparos tagja volt, a női tábor 14 ezer tagból állt és 11 ezer egyéb tagja volt. Már most, kivéve a kereskedőket, az összes többi, vagyis a 17.000 iparost, a 14 ezer nőt és a 11 ezer egyebet ki

kellett volna zárni abból a valamiből — szövetségből, vagy akármiből, amivé alakult volna — ami a kereskedők érdekképviselete lett volna, mert lehetetlenség, hogy egy kereskedelmi érdekképviseletben más, mint kereskedő, helyet foglaljon. Sokkal helyesebbnek látszott tehát, hogy maradjanak együtt, végezzék azt a munkát, amelyet eddig is sikerrel végeztek és külön-külön csináljuk meg az érdekképviseletet a nagykereskedőknek és a kiskereskedőknek, ami meg is történt, én optimista vagyok abban a tekintetben, hogy meg is fog maradni.

kel hatnak. Kültelki városrészeinek házak, a kövek is élni látszanak, mintha a mese sajátos levegőjével vonta volna be őket a festő ecsetje. Sok képét szociális felfogás teszi vonzóvá. A Pihenő munkás, a Kubikos család, a Hazafelé címűeken a nehéz munkában meggyötört ember iránti részvét melege ömlik el, anélkül azonban, hogy az eszméi tartalom túlaradna a festői elemeken. A Leánykosárral című megindító hangulatú kép és a Krumpiszedés lány színészszeteljei különösen figyelemreméltó példái ennek. Bámulatosan finomak csendéletei is s néhány tanulmányfejen a lélek sugárzása valóban lenyűgöző erejű.

Aki naturalista képhatásokat keres, kevés választékot talál Balázs G. Árpád tárlatán. Izig-veig modern látású festő, a vonalak leegyszerűsítésével, a színfoltok merész, de sohasem indokolatlan elhelyezésével s mindig a kompozíció megnyugtató egyensúlyával, néha a víziók majdnem vad elevenségével fejezi ki élményeit, benyomásait. Lírja csak kevés esetben csap olyan tulzába, ahová a szemlélő ne tudná követni. Nagyvárad bemutatkozása föltétlen rokonszenven kelt és azt a megállapítást váltja ki, hogy helyi képzőművészetünket jelentős színváltással gazdagította Balázs G. Árpád művészete, akinek tehetségétől még sok kiváló alkotást várhatunk.

(j. b.)

Nyilvánosságra kerültek a román földreform északerdélyi adatai

Az Erdélyi Tudományos Intézet és az EMGE összegyűjtötte a román földbirtokreform részletes adattárát — A kisajátított birtokok 86,1 százaléka magyar birtokosé volt

Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi román földreformról a román kormányok részletes statisztikát nem bocsátottak közre. Csak annyit tudunk, hogy az egész csatolt területen kisajátítottak 5.182.498 kat. holdat, amiből szántó 29, rét 5, legelő 24, erdő 39 százalék, hogy csak a főbb művelési ágakat említsük. Ebből a kisajátított földmennyiségből 26,4 százalék az úgynevezett igényjogosultak kielégítésére és telepítésére használtatott fel. 56,7 százalék községeknek jutott, a többi állami rezervárokban maradt. Továbbá tudjuk azt, hogy az igényjogosultak 78,1 százaléka román volt és

14,8 százaléka volt magyar.

Az Erdélyi Tudományos Intézet és az EMGE most összegyűjtötte a román földbirtokreform részletes adattárát, amely 1.223.485 kat. hold kérdését tisztázza.

A kisajátított birtokok 86,1 százaléka magyar, 2,9 százaléka német, 4,9 százaléka román, 5,9 százaléka zsidó, 0,2 százaléka egyéb nemzetiségű birtokosé volt. A juttatások során a magyarság részesedése a létesített községi birtokokban való arányos részesedést is számításba véve, maximum 25,7 százalék, a német-ség részesedése 0,8 százalék, a román

Mozik műsora:

APOLLO: Párizsi románc.
BELVÁROSI: Münchhausen.
CASINO: Dédé.
KORONA: Egy szív megáll.

ság részesedése minimum 52,3 százalék s ezt a román részesedési arányszámot növelik az állami rezervák 15,2 százaléka. Egyéb nemzetiségek kaptak 1,9 százalékot, ismeretlen nemzetiségűek 3,7 százalékot, nem magyar honosok, vagyis ma is román állampolgárok 0,4 százalékot.

A magyar tulajdonosok 55,6 százalékkal nagyobb mértékben vették igénybe, mint amennyit a népi arányszám megindokolt volna. Viszont a juttatásnál 50 százalékkal kisebb mértékben részesítették a magyarságot, mint amennyire népi arányszáma jogosította volna. A románságnál viszont a kisajátítás 89,1 százalékkal kisebb annál, ami lehetett volna a népi arányszámhoz képest. A juttatás viszont 24,2 százalékkal nagyobb, mint amennyi lehetett volna ugyancsak a népi arányszámhoz. (A magyarság népi arányszáma az északerdélyi területen 51,4 százalék, a románságé 42,1 százalék.)

December 13-án kezdődnek a három hónapos téli gazdasági tanfolyam előadásai

Nagyvárad thj. város polgármesteri hivatal 34.572/1943.—III. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki: Értesitem az érdekelte gazdaközönseget, hogy a m. kir. Földművelésügyi Miniszter ur Nagyvárad thj. város területén egy három hónapos téli gazdasági tanfolyam megtartását engedélyezte. A tanfolyam az esti órákban lesz megtartva, a Ritoók Zsigmond-utcai elemi iskolában.

A tanfolyam előadói a legkiválóbb szakemberekből vannak összeállítva úgy mezőgazdasági, mint kertészeti, gyümölcsstermesztési és szőlőtermesztési részről.

A tanfolyamra beiratkozni december 1-től december 8-ig bezárólag lehet. A beiratkozás Kovács Árpád birtoknyilvántartó urnál történik, a város háza földszint 20. sz. szobájában.

Mindazok, akik már eddig jelentkeztek, újból jelentkezzenek a fentjelzett időben és helyen a beiratkozási könyv aláírása végett; ezenkívül felkérem az érdeklődőket, akik eddig még nem jelentkeztek, hogy ezen igen értékes tanfolyamra minél számottevően jelentkezzenek.

A tanfolyam teljesen ingyenes és minden hallgató megfelelő tankönyvvel és írószerekkel a tanfolyam ideje alatt díjtalanul lesz ellátva.

A tanfolyam befejeztével a hallgatók ezüstkalászos gazdákká lesznek avatva. A tanfolyam ünnepélyes megnyitása december 12-én, délelőtt 11 órakor lesz a Ritoók Zsigmond-utcai elemi iskolában.

A tanfolyam előadásai december 13-ától folytatódni kezdenek.

Nagyvárad, 1943. november 29.

A polgármester megbízásából:

Klemens Rezső s. k.
gazdasági tanácsnok.

Hirdessen a Magyar Lapokban

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Requiem gróf Széchenyi Miklós püspök halálának húszéves évfordulóján. Nagyvárad, november 30. Gróf Széchenyi Miklós püspök halálának huszadik évfordulója alkalmából holnap, december elsőjén reggel 9 órakor Requiem lesz a székesegyházban.

SZÉLHAMOSOK LATOGATJAK A HADBAVONULTAK HOZZÁTARTOZÓIT
 A MTI jelenti: Illetékes helyről felhívják a katonák hozzátartozóinak figyelmét, hogy minden ismeretlen egyént, aki azért keresi fel őket, hogy hadművelési területen tartózkodó hozzátartozóiknak általuk pénzt, vagy téli meleg ruhát küldjenek, adják át a csendőrségnek vagy rendőrségnek.

CSÜTÖRTÖKÖN SZABADEGYETEMI ELŐADÁS. Folyó évi december hó 2-án délután 5 órakor a város-háza dísztermében orvostudományi előadást tart dr. *Beöthy Kourád* főorvos, egyetemi tanár. A vetített képekkel kísért előadás címe: *A rák*, melynek vizslatát lapunk holnapi száma közli.

Túlságosan vérmes emberekéül, kiváltképp, akiknél mindenféle kellemetlen tünet, mint gyors elfáradás, elbágyadás, a felségérzete gyakran jelentkezik, kitűnő hatással szokott járni, ha néhány hétig naponta reggel, éhgyomorra egy pohár természetes „*Ferenc József*” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát!

FELHÍVÁS A SZÉKESÉGYHÁZI ÉNEKKAR TAGJAIHOZ. Értesítem a székesegyházi énekkar tagjait, hogy december 1-én az ünnepélyes Requiem 9 órakor kezdődik. *Karnagy.*

KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS
 Mindazoknak, kik felelősen és édesanyáink, özv. JOÓ FERENCNE elhunytával, részvétellel, fájdalommal enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet a gyászoló gyermekei

KALÁSZ HIREK. A nyári vezetőképző tanfolyamok éreztetik hatását a Kalász szervező munkájában. *Baróthy Mária* tanítónő buzgólkodása révén több községben sikerült megindítani az egyesületi életét. Új csoportok létesültek Micskén, Szalárdon, Almásfegyverneken. Biharpüspökiben Hollós Ilona újrírja tanítónő segítségével szintén megalakult a Kalász.

MAGYARSÁGISMERETI TANFOLYAM az állami polgári fiúiskolában. A városi Népművelési Bizottság ezúton is értesíti városunk közönöségét, hogy az állami polgári fiúiskolában a magyar nyelv, magyar tudományok és magyar művészetből tanfolyamot szervezett, melyre hallgatók még beiratkozhatnak az állami polgári fiúiskola igazgatóságánál (Szilágyi Dezső utca 26) és a Népművelési Titkári Hivatalban (Szilágyi Dezső utca 12. sz.) Tanítások helye a Szilágyi Dezső utca 11. szám alatt lévő izraelita iskola épületében, ahol hetenként kedden és pénteken délután fél 5 órától fél 7 óráig tartanak. A magyar nyelv és magyarságismereti tanfolyamra beiratkozott hallgatók ezt a tanfolyamot látogassák. A tanfolyam ingyenes.

„AZ ALPESI VILÁG CSODÁI” címmel csütörtök este fél 7 órakor Major a. D. Lerch tart Leica-színes vetítettképes előadást a Német Lektorátus termében.

SZÍNES ELŐADÁS A NÉMET LEKTORÁTUSON. A Müncheni Német Akadémia nagyváradai lektorátusán 1943. december 2-án, csütörtök este fél 7 órakor a Lektorátus új termében, Major a. D. Lerch színes Leica-diapositívokkal tart előadást „Az Alpesi világ csodái” címmel.

Tekintse meg a postás karácsonyi vásárt, ahol szép és értékes kézimunkát, üveg és porcellán edényt, befőttet, lekvárt és likört nyerhet. Pogácsát, süteményt és sört fogyaszthat a helyszínen december 1, 2-án.

Dollárhamisító társaságot leplezett le a nagyváradai rendőrség

Nagyvárad, november 30. Néhány nap óta nagyszabású dollárhamisító társaság ügyében nyomoz a városi rendőrség. — Megállapított nyert, hogy Krantz Dávid és Klein László városi valutáspekulánsok a 10 dolláros bankjegyeket oly módon hamisították, hogy a 10-es szám mellé még egy nullát festettek így a nyert 100 dollárosokat lefényképezve át dolgozták. A bankjegyeket valódi 19, illetve kijavított 100 dollárosokkal összevegyítették, sőt a köteg közé reklám dollárokat is csempéztek be.

Ilyen trükkkel azután a főkolompós Fischl Náthán nagy összeget kitévő bankjegyekre tett szert, amelyeknek továbbadásával megbízta Krantz és Klein „üzlettársait”. Az ügynökök nemcsak Bihar megyében, hanem az egész ország területén üzték a „nemesség” kereskedelmet, Budapestben például, 2800—3110-es árfolyamon adták el a hamis pénz darabját.

Egy budapesti dollárvásárló azonban tüzetesebben átvizsgálta a bankjegyeket és rájött a hamisításra. Rögtön érintkezésbe lépett Krantz és Klein, akik visszavették a dollárokat és átadták Fischl Náthánnak, aki a pénzt visszafizette.

Miután az ügy a rendőrség tudomására jutott, Krausz Dávidot és Klein Lászlót őrizetbe vették s a székelyben lévő Fischl

BELVÁROSI
 Egy nappal meghosszabbítva **Kedden utoljára:**
MÜNCHHAUSEN
 színes filmcsoda
 Szerdán, csütörtökön:
Fekete gyémántok
 Szeleczy, Jávor, Csontos

APOLLO Filmszínházban
 A leggyönyörűbb és leqmélyebb filmélmény!
Párisi románc
 Az évad legművészebb filmje! Budapest filmszínházainak idei legnagyobb sikere!
 Kedvezményes jegyek csak péntektől érvényesek

GANTAY JÁNOS DR. RENDŐRKAPITÁNY GYASZA. Nov. 30. Dr. *Gántay Jánosné* született *Bogdányi Aranka* hosszú szenvedés után, november 26-án, Budapesten elhunyt. Temetése 29-én, hétfőn volt a Kerepesi-temető halottas házából. A meghaldogult urinőt férjén kívül egy leánya és három fia gyászolja, közöttük dr. *Gántay János* rendőrkapitány, a nagyváradai rendőrség büntügyi osztályának vezetője.

Náthán ellen elrendelték a körözést. Hiányzik a dollárhamisító társaság többi tagja is, közöttük az a fényképező, aki a merész trükkre elhatározta magát. A rendőrség kedden atkísértette a két gyanúsítottat az ügyészségre s a dollárhamisító társaság ellen tovább folytatja a nyomozást.

Biharvármegye 209 községben és 21 külterületén indul az idén népművelési tevékenység

Nagyvárad, nov. 30. A Vármegyei Iskolánkülső Népművelési Bizottság ma délelőtt a vármegye-háza kitanácstermében közgyűlést tartott, amelyen megtárgyalták a folyó tanévi munkatervet és az 1944. évi költségvetést. A tervvezet szerint a vármegye területén 209 községben és 21 külterületen indul meg a népművelési tevékenység. Tervebe vették 5078 népművelési előadás, 43 műsoros est, 10 népművelési hangverseny, továbbá 26 analfabéta-, 14 alapismereteket terjesztő, 5 közműveltségi, 30 magyar nóta-, 13 névelési, 13 gazdasági, 33 háziipari, 15 magyar nyelvű, 2 ügyességi, 14 nemzetnevelési és egy nemzetvédelmi, összesen 167 tanfolyamnak 14 ezer 450 órában való megtartását. A népművelési egysé-

gek összes száma 19 ezer 596. A bizottság a lakosság kulturális állapotának és gazdasági viszonyainak figyelembevételével, a mai viszonyok követelményeinek megfelelően készítette el. Elsősorban az analfabetizmus elleni küzdelmet tűzte ki céljául. A magyar helyesírás, fogalmazás oktatása, a nemzeti és hazafias érzés ápolása, fejlesztése céljából két nyelvi és nemzetnevelési tanfolyamot rendeznek. A népművelési előadások során a falvak lakosságát legközelebből érdeklő és szükséges ismeretek közlését s az időszerű kérdések tárgyalását vették tervbe. Általában a bizottság egész tevékenységében a vallásos és hazafias érzés s a magyar nemzeti öntudat ápolásának, fejlesztésének elvét kívánja érvényre juttatni.

Nagyvárad thj. város adóhivatala.
ÁRVERÉSI HIRDETMEY
 Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy a nagyváradai forgalmi adóhivatalnál kimutatott forgalmi adóhátralék fejében lefoglalt és a városi közraktárba beszállított ingóságokra az 1925. évi 600. P. M. rendelet értelmében a 67—69. §. alapján az első árverést 1943. december hó 11. napján délelőtt 11 órára, a második árverést 1943. december 6. 18. napján délelőtt 11 órára a városi rakárban ezennel kitűzöm.

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK:
 1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az oetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyedrészé erejéig tesznek vételi ajánlatot.
 2. A második árverésen azonban az ingóságok becsértékre való tekintet nélkül a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
 3. Az árverés megtartása vagy megkieérlése esetén a behajtási illeték 8 százalék.
 4. A vételárát azonnal és készpénzben kell fizetni.
 Nagyvárad, 1943. november hó 27-én.
FONDRE SANDOR,
 végrehajtó.

KORONA Filmszínház Csak 3 napig!
 Szerdától: **Ilyen a feleségem**
 Egy író vidám házasságának indi-ziáit története. Főszerepben: **ELFIE MAYERHOFER**
 Kedden utoljára: **Egyszív megáll**

Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok

Felhívjuk kereskedő tagjainkat, Nagyvárad thj. város Közelemezési Hivatala 6191—1943. k. é. sz. hozzáunk küldött értesítésére, melynek értelmében, amennyiben az üzleteik részére valamelyik társadalmi egyesülettől, illetve társadalmi egyesület útján tüzelőanyagot nem igényeltek, jelentkezzenek a Közelemezési Hivatal 6. számú szobájában szénutalvány kiállítására végett, amely a helyi kereskedőknél beváltható.

A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok, mint a Kereskedők Országos Egyesületének tisztagja.

Faelosztás december 3-án és 4-én

Értesítm a város közönségét, hogy november hónapra a következő fehérszínű tűzifaellenőrzési lappal rendelkezők vehetik át 200 kg tűzifajárandóságukat. — Egyben közlöm, hogy a 200 kg. fán kívül 50 kg. szén is vásárolható.

December hó 3-án, pénteken:

Csonka fatelepen: Szerák, Cinka Panna és Szacsay-u. 31. házzám.

Hajdu fatelepen: Szent János-u. 43-tól végig.

Hatvani fatelepen: Szacsay-u. 27-től 30-ig.

Hangya fatelepen: Galamb-u., Kálmán-u. 12-től végig.

Dr. Grosz fatelepen: Szabadság és Pável utcák.

Pallós fatelepen: Szent János-u. 35-től 42. házzámig.

Szabó Sára fatelepen: Bém-u. 8. házzámig, Szacsay-u. 32.

Vitéz Tarr fatelepen: Fecske-u. 22-től végig, gróf Majláth, Bessenyei, Prohászka és Gönczy utcák.

Tyuskay István fatelepen: Szacsay-u. 4—26-ig.

Vlád fatelepen: Varjú u. 40-től végig, Fecske u. 12—16. házzámig.

Ludányi Péter fatelepen: Fecske u. 17-től 21. házzámig.

Csikós fatelepen: Varjú u. 1—39. házzámig, Szacsay-u. 33-tól 36. házzámig.

December 4-én, szombaton:

Vitéz Tarr fatelepen: Szacsay u. 37-től 66. házzámig.

A további elosztás sorrendjét a helyi lapokban folytatódóan közölni fogom. Nagyvárad, 1943. november 30-án.

Dr. Soós s. k., polgármester.

RÁDIÓ

SZERDA, DECEMBER 1.
Budapest I.

- 10.15 Székesfehérvári Tűzoltózenekar.
- 11.15 Szórakoztató zene.
- 11.40 Bartók József elbeszélése.
- 12.10 Roósz Emil szalonegyüttese.
- 13.30 Honvédek üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 A Légierők fúvószenekara.
- 15.00 Művészlemez.
- 15.30 Györfly György dr. előadása.
- 16.20 Muzsikáló zenei lexikon.
- 17.00 Letűnt századok magyar zenéje.
- 17.50 Simonffy Margit csevegése.
- 18.00 Honvédek műsora.
- 18.40 Világpolitikai kérdések, vélemények.
- 19.00 Közvetítés a fehérmegyei Kápolnányékról.
- 19.20 Horváth Jancsi cigányzenekara muzsikál.
- 19.50 Peéry Piri beszél a színjátszásról.
- 20.10 Dohnányi Ernő zongorahangversenyének II. része.
- 21.00 Kampis Antal dr. előadása.
- 21.20 Jahn Antal táncgyűjtése.
- 22.40 Zenei hangulatok.

SPORT

Súlyos vereséget szenvedtek ökölvívóink Spanyolországban

A Nemzeti Sport írja: Kedden délelőtt érkezünk meg Madridba. A pályaudvaron ünnepélyesen fogadtak. Délben a madridi polgármestert kerestük fel, szerdán a magyar követ rendezett fogadást. Közben kirándultunk Toledóba és Escorialba. Felejthetetlen kirándulás volt. Nem győztünk betelni a gyönyörű tájjal és csodás építményekkel.

Első mérkőzésünkre a Recoletos-csarnokban került sor. Egész Madrid sporttársadalmá nagy lában várta az összecsapást.

Már a kora reggeli órákban ott álltak a szurkolók a Recoletos-csarnok pénztára előtt, de már akkor csalódottan távozott a tömeg, amikor kifüggesztették a táblát, amely szerint minden jegy elkelt.

Este, a mérkőzések megkezdése előtt a pompásan feldiszipált teremben megkapó ünnepség előzte meg a küzdelmeket. Spanyol és magyar himnuszok és üdvözlések után került sor a versenyzők bemutatására. Minden egyes pár bemutatását hatalmas tapsvihár köszöntötte.

A mérkőzések bizony nem volt szerencsénk. Különösen Serodio, a portugál semleges pontozó fogott ki hihetetlen rossz napot. A látottak alapján a döntetlen eredmény lett volna az igazságos! Részletes eredmények:

Légsúly: Miriszlai veszt Diaz ellen.
Harmatsúly: Erdei megveri Martit.
Pehelysúly: Darai kikap De Santagotól.

Könnyűsúly: Vajdát legyőzi Sasot.
Váltósúly: Martont Pierona győzi le.

Középsúly: Torma II. győz Eluzton ellen.

A hátralevő NB I mérkőzések

(A dönt betűkkel sedettek pályaválasztók.)

Nagyvárad: Kispest, Ferencváros, DiMÁVAG.

Kolozsvár: Ujvidék, Gamma, Kispest.

Kispest: Nagyvárad, DiMÁVAG, Kolozsvár.

Gamma: DiMÁVAG, Kolozsvár, Elektromos.

Ferencváros: BSzKRT, Nagyvárad, Szolnok, Csepel.

SalBTC: Vasas, Csepel, DVSC, Csepel: Ujpest, SalBTC, SzVSE, Ferencváros.

Vasas: SalBTC, SzVSE, BSzKRT, DVSC: Elektromos, Ujpest, SalBTC, Ujpest: Csepel DVSC, Ujvidék, BSzKRT: Ferencváros, Szolnok, Vasas.

Ujvidék: Kolozsvár, Elektromos, Ujpest.

Elektromos: DVSC, Ujvidék, Gamma.

Szolnok: SzVSE, BSzKRT, Ferencváros.

DiMÁVAG: Gamma Kispest, Nagyvárad.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye:

„A két kapitány“ kedden este 3¹/₄ 7 órakor

Kedden este háromnegyed 7 órakor a nagyszerű „A két kapitány“ című kacagató operettjüzdonság tölti be a színház műsorát. eredeti szereposztásban.

Ölcső helyárrakkal szerdán este háromnegyed 7 órakor a Tábornokné kerül színre, Antal Erzsivel a címszerepben.

Feleség. Bókay nagyszerű vigjátékát csütörtök este bemutató bérlet keretében hozza színre a színház prózai együttese. Horváth Jenő rendezésében. A-bérleti előadása pénteken este.

Szombaton délután egyegyed 4 órakor filléres helyárrakkal Jurik Julcsi felléptével az Ártatlan vagyok című kacagató vigjátékjüzdonság van műsoron.

Az utód. Bókay János nagyszerű színjátéka szombaton este ismét műsorra kerül.

Mikulás előadások gyermekek részére — tekintettel a megnyilvánult nagy érdeklődésre — vasárnap délután 11 órakor és hétfőn délután egyegyed 4 órakor lesznek. Szenzációs műsor! Fellépnek a társulat kedvencei! Sok móka, vidámság és kacagás! Jegyek elővételben már válthatók. „Ölcső helyárrak“! A színház igazgatósága kéri a n. é. közönséget, hogy gyermekeik részére küldendő

csomagokat névvel és nézőtéri hely megjelölésével lássák el és úgy adják át a színházi pénztárban.

HETI MŰSOR:

Kedden este háromnegyed 7 órakor: A két kapitány.

Szerdán este háromnegyed 7 órakor: Tábornokné.

Csütörtök este háromnegyed 7 órakor: Feleség, bemutató bérlet 10.

Péntek este háromnegyed 7 órakor: Feleség, A-bérlet 10.

Szombaton délután egyegyed 4 órakor: Ártatlan vagyok.

Szombat este háromnegyed 7 órakor: Az utód.

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Gyermekek Mikulás matiné.

Szolgáltatós gyógyszerárak:

I. Csoport:

ARANYKERESZT gyógyszerár, Gróf Teleki Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Martonovich) 16-32.

KORONA gyógyszerár, Hitler Adolf-utca 1. (Dr Rác Rezső) 13-76.

DIANA gyógyszerár, Ghillányi-u. 18. (Sebestyén A.) 32-58.

SZENT ISVTAN gyógyszerár, Mikszáth Kálmán-utca 52. (Dr Raáber A.) 14-44.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Téllkabát ruhát legjobban vehet eladhat Molnárnál, Bémer-tér 1. 919
Uj állapotban lévő Katolikus lexikon eladó. Cim a kiadóban. 158

Gyermekhócipót 28—30-as megvételre keresek. Horthy Miklós-u. 32. I. 6. 160

Kis szénkályhát megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 75

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Építkezésem befejezéséhez 12.000 pengő kölcsönt keresek, ellenértékben egy kétszobás, fürdőszobás, összes mellékhelyiségekből álló új belvárosi lakást adok. „Kölcsön“ jellegre Rudolf Mosse Hirdetőirodába, Bazárépület. 163

Varrógépet bármilyen állapotban, magas árban veszek Kiss Béláné, Kosuth-utca 3. Telefon 27—88. 131

Kölcsön 5 éves, 5 és fél százalékos költségmentesen Hitelszövetkezettől, Bethlen István-u. 6. kapható. 129

Állást nyee

LAPKIHORDÓKAT azonnali belépésre felvesszünk. Jelentkezni lehet a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Irodai teendőket jártas tisztviselőt keres a Mentőállomás. Gépirni tudók előnyben. 149

Asztalossegéd és tanuló fizetéssel vagy kosztal felvétetik. Dankó Pista-u. 4. Száraz. 164

Menyasszony és koszorúleány művirág fejdíszek és kézicsokrok. Ezüst- és aranylakodalmakra csokrok és kosarak olcsón, szép kivitelben megrendelhetők. Ruhákra virágok rakáron, azonkívül hozott anyagokból is olcsón készülnék. Karácsonyi püspök-u. 52. (Erzsébet-ligeti sportpályánál.)

Megbízható bejárónót jó bizonyítvánnyal felveszek azonnalra. Hitler Adolf-utca 15. fdszt. 1. 161

Állást keres

Keresztény tisztviselő, több évi irodai gyakorlattal állást keres január elsejére. Cimeket a kiadóba kér. 159

Oktatás

Középiskolai magán- és rendes tanulókat előkészítők, Sztaroveszky-utca 42. Ertekezni 12—3 között. 155

Elveszett

Elveszett csütörtök délután a Mikszáth Kálmán-u. 22-től Nogall-utca elejéig bordószínű kockás nyel nélküli női seiyem esernyő. Kérem a becsület megtagadást, hogy jutalom ellenében adjam le Mikszáth Kálmán-u. 22. háztuladonshoz. 142

Elveszett hétfőn este a színházban az ötödik sor szölyén egy lorgutte (kézzel tartható szemüveg). Kérem azt a magas hölgyet, aki, mint többen látták, megtalálta és akinek nevét tudják, csak a címét nem, — sziveskedjék a reá nézve értéktelen speciális üvegű és csak gazdája által használható lorguttet jutalom ellenében a kiadóhivatalba beadni. 162

KIADÓTULAJTOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztőség felelős: Dr. Paál Árpád

A kiadásért felelős: Dr. Virág Jeromos

Készült a Szent László-nyomda r. t. hőrforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Erzsébet-utca 2. szám